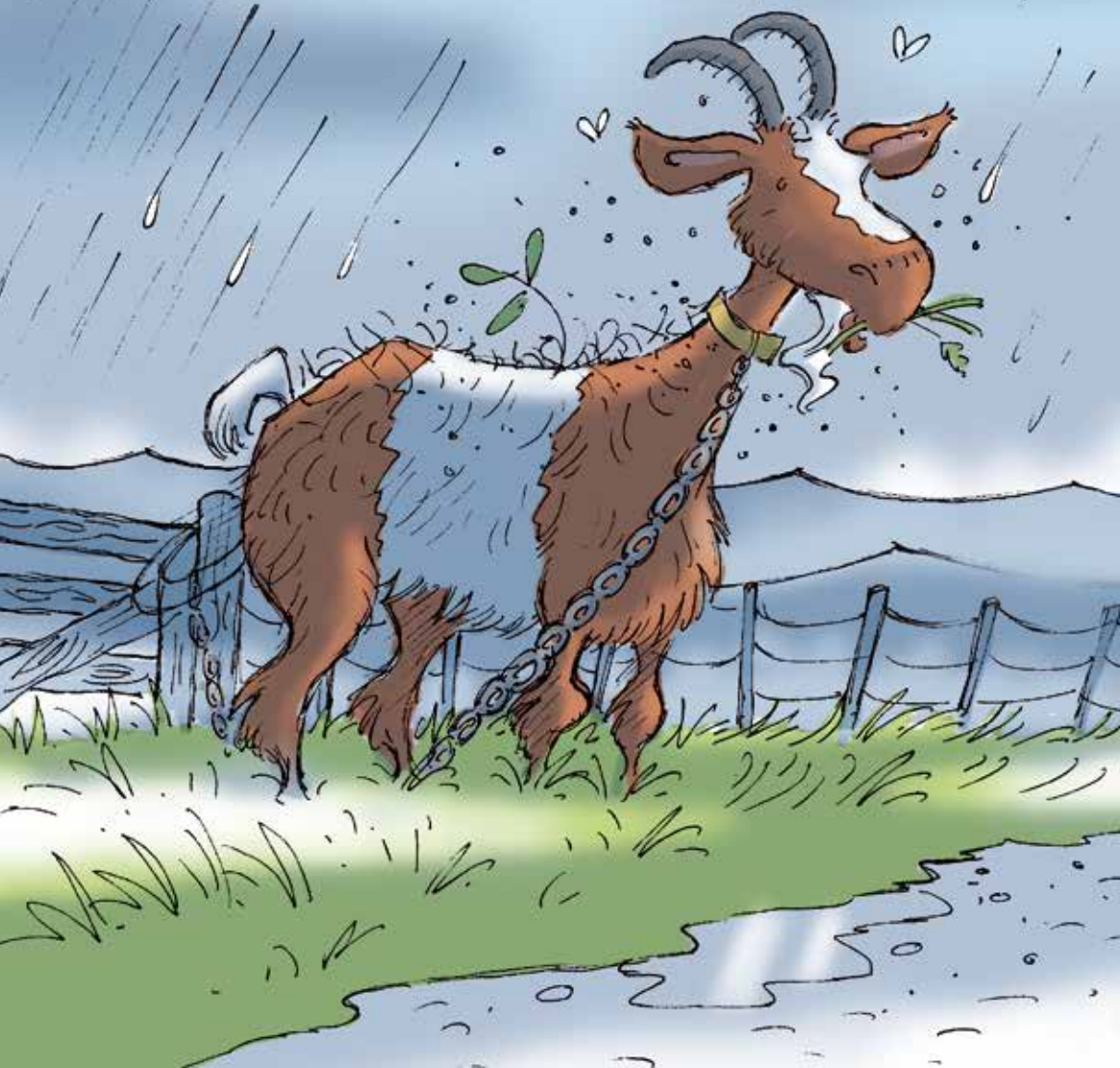
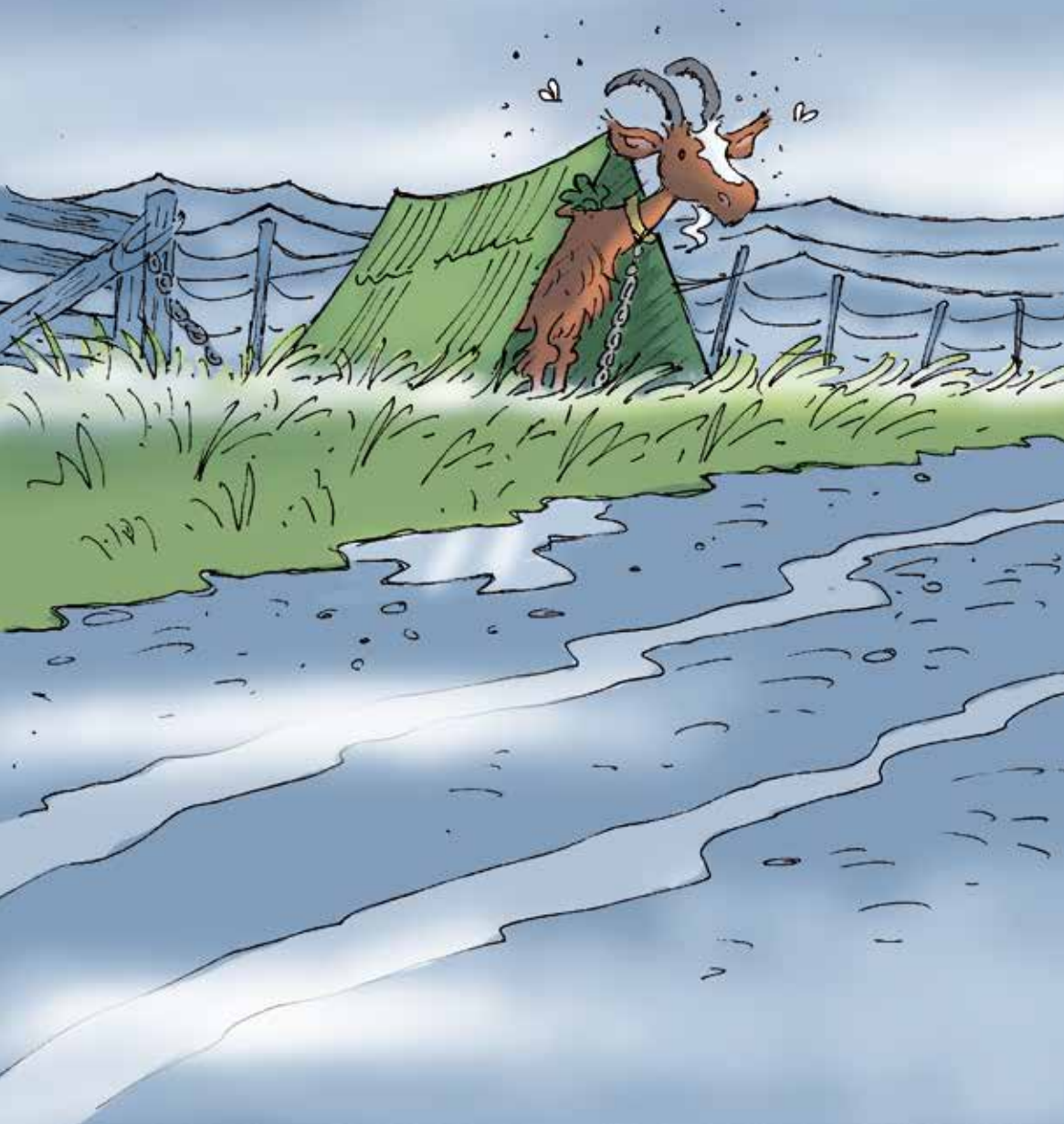

O le Solaaga a le 'Oti o Keli

Tala na saunia e John Carr
Ata na tusia e Philip Webb

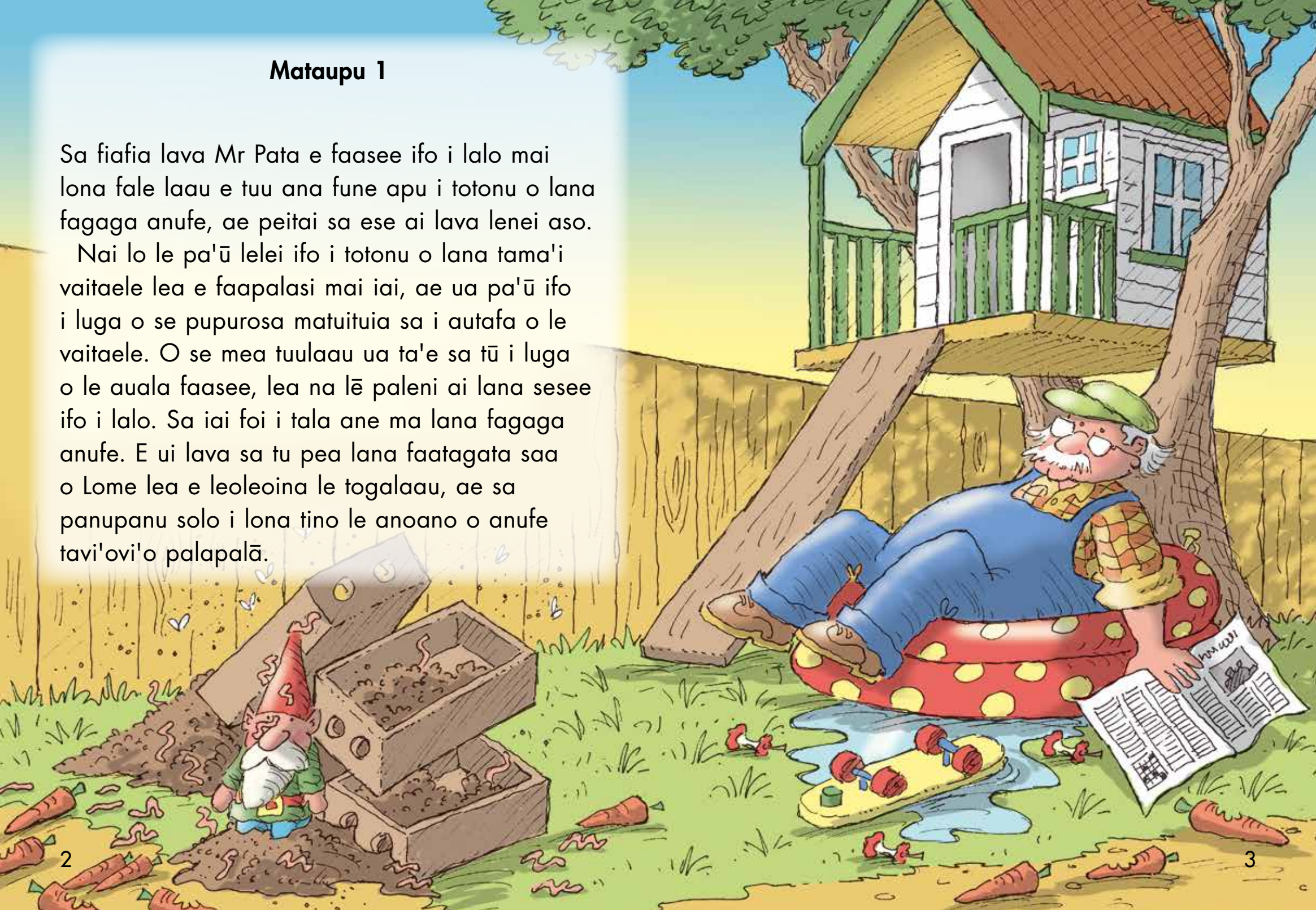
O le Solaaga a le 'Oti o Keli

Mataupu 1

Sa fiafia lava Mr Pata e faasee ifo i lalo mai lona fale laau e tuu ana fune apu i totonu o lana fagaga anufe, ae peitai sa ese ai lava lenei aso.

Nai lo le pa'ū lelei ifo i totonu o lana tama'i vaitaele lea e faapalasi mai iai, ae ua pa'ū ifo i luga o se pupurosa matuituia sa i autafa o le vaitaele. O se mea tuulaau ua ta'e sa tū i luga o le auala faasee, lea na lē paleni ai lana sesee ifo i lalo. Sa iai foi i tala ane ma lana fagaga anufe. E ui lava sa tu pea lana faatagata saa o Lome lea e leoleoina le togalaau, ae sa panupanu solo i lona tino le anoano o anufe tavi'ovi'o palapalā.

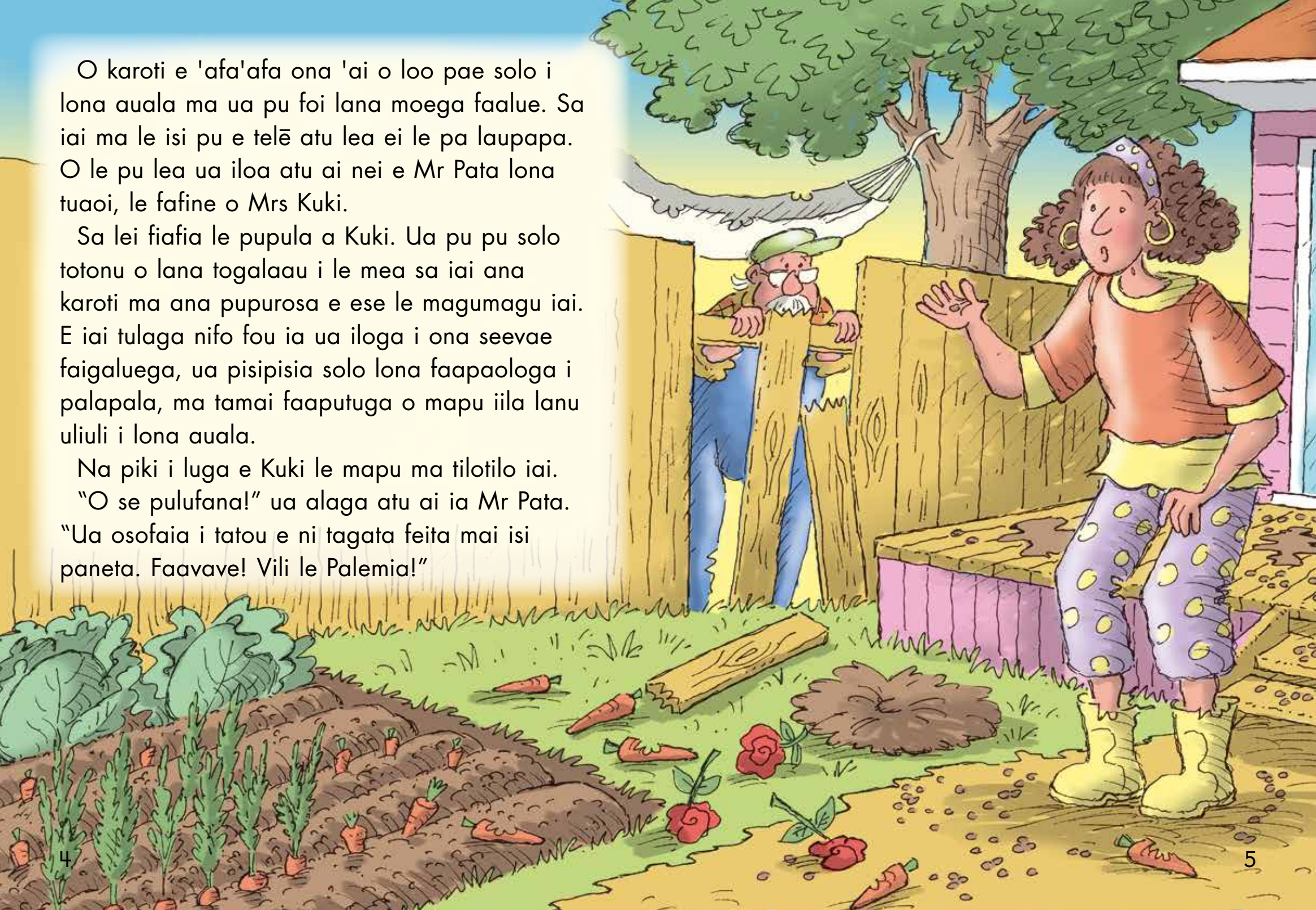

O karoti e 'afa'afa ona 'ai o loo pae solo i lona auala ma ua pu foi lana moega faalue. Sa iai ma le isi pu e telē atu lea ei le pa laupapa. O le pu lea ua iloa atu ai nei e Mr Pata lona tuaoi, le fafine o Mrs Kuki.

Sa lei fiafia le pupula a Kuki. Ua pu pu solo totonu o lana togalaau i le mea sa iai ana karoti ma ana pupurosa e ese le magumagu iai. E iai tulaga nifo fou ia ua iloga i ona seevae faigaluega, ua pisipisia solo lona faapaologa i palapala, ma tamai faaputuga o mapu iila lanu uliuli i lona auala.

Na piki i luga e Kuki le mapu ma tilotilo iai.

"O se pulufana!" ua alaga atu ai ia Mr Pata. "Ua osofaia i tatou e ni tagata feita mai isi paneta. Faavave! Vili le Palemia!"

Na tilotilo atu Mr Pata i le pulufana lea e u'u e Kuki ona 'ata'ata lea. "E lē foliga mai o ni tagata feita mai isi paneta," o lana tala lea, "e tai foliga mai o ni 'oti fia'aai."

Ona ia faalogoina lea o le leo o se paelo o loo sasa mai le palapala i le itu o loo iai lana uaea tautau lavalava, sosoo mai ai tua ma se "maaaaaa!" faaumiumi.

Na liliu le tamaloa ma ia vaaia ai se 'oti o loo taupe mai le uaea tautau lavalava i tafatafa o ona ofuvae laiti, lea ua masaesae mai nei ma pispisia uma.

"Pei a ua tatau ona vili le SPCA – ma ia faavave!"

Mataupu 2

O mea masani lava na amata ai le aso o le 'oti o Keli, o le nonoa o lona filifili i se pa i autafa o se auala i se nuu maotua. Ua leva tele o tuu ai iinā ma e lei fiafia iai. O lana galuega o le 'aiina o vao uumi ma le pefupegua lea e ola i le va o le pa ma le auala.

Sa lei fiafia Keli ona ua tiga lona ua i le fusi lea e fusi ai; sa lei fiafia i le tiga o ona vae ona ua ova le uumi o ona atigivae; sa lei fiafia i le filifili; sa lei fiafia i le tuu na'o ia.

Sa lei fiafia foi Keli i le susū o le puao i le taeao, poo le ūū a le pikiapu o loo alu saosaoa.

Na muamua lagona atu e Keli le sesee o pa'u o le pikiapu i le asuemu a'o ia lei vaai atu iai. A'o ia oso i luga, ae soso' a loa e le pikiapu lona lafitaga, alu atu ai ma le pa ma na faato'ā tu lava le pikiapu ina ua oo i totonu o le pa o manu. Na to'a mai Keli i le mea na faate'ia ai, ma ia iloa ai ua lē o toe pipii atu lona filifili i le pa sa nonoa ai.

Ua faafuasei lava ona manaia mai lona aso. A'o iloilo e le avetaavale ma'omo'omo o lana pikiapu, ae toso atu e Keli lona filifili i le itu o loo puaoa ma sola atu ai. Sa fefe ae na fiafia foi i le taimi e tasi.

Na lagona e Keli ua saoloto – saoloto e fai le mea e manao ai, ma o le mea tonu lena na ia faia.

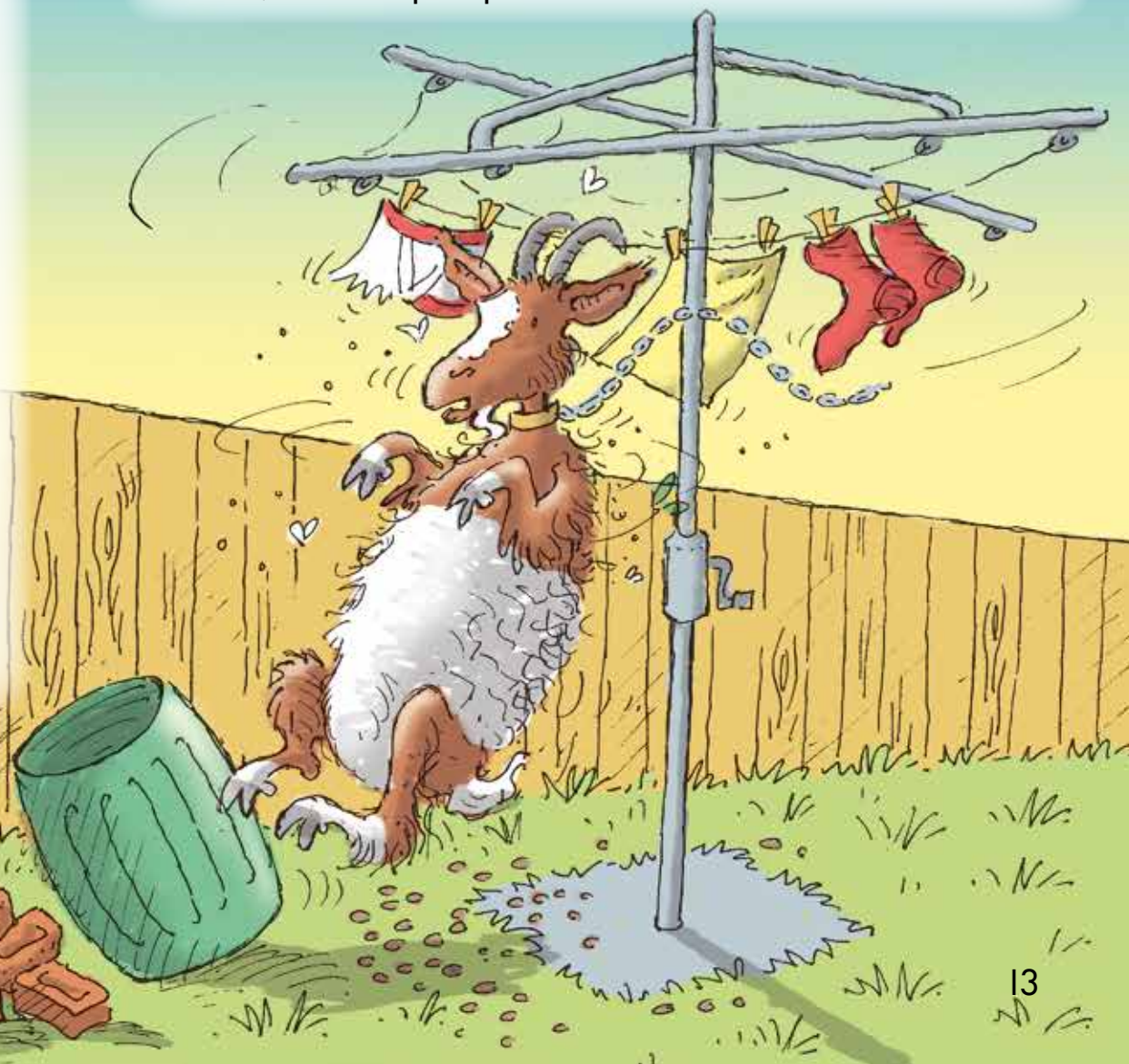
Mataupu 3

Ina ua matafi ese atu le puao, na iloa ane e Keli o lea ua iai i se nofoaga na te lei vaai muamua iai, ma le tele o mea ia e fiafia 'oti e fai. Ua tuuso i luga o le togalaau, 'ati ma lamu karoti, siva i luga o le faapaologa, 'ati atu seevae, talepe le pupurosa, soso'a i lona ulu se pu i le pa laupapa, soli i lalo se fagaga anufe ma 'ati le pu i se moega faalue.

Ona fai lea e Keli se mea e fiafia uma lava 'oti e fai, ae sa lei mafai lava ona ia faia muamua, o le a'e i luga! Muamua na a'e i luga o se ogalaau, ona a'e atu lea i se faaputuga piliki, ma oo atu ai i se paelo lea na ia vaaia ai se mea e foliga manaia mai i le 'ai. Na faaloloa atu i luma ona vae e lua ma taumafai e lalago atu atigivae o ona vae pito i luma i luga o se uaea manifinifi.

O inā na tupu ai loa le faaletonu. A'o pa'ū atu i luma le paelo, na toe mafiti mai i tua Keli, ma le faamoemoe e palasi ifo i lalo i le palapala, peitai e lei oo ona palasi.

O Keli lea ua tafiti solo ona vae o loo tautau i le ea, ma ua pisapisaō ai lava i le fefe.

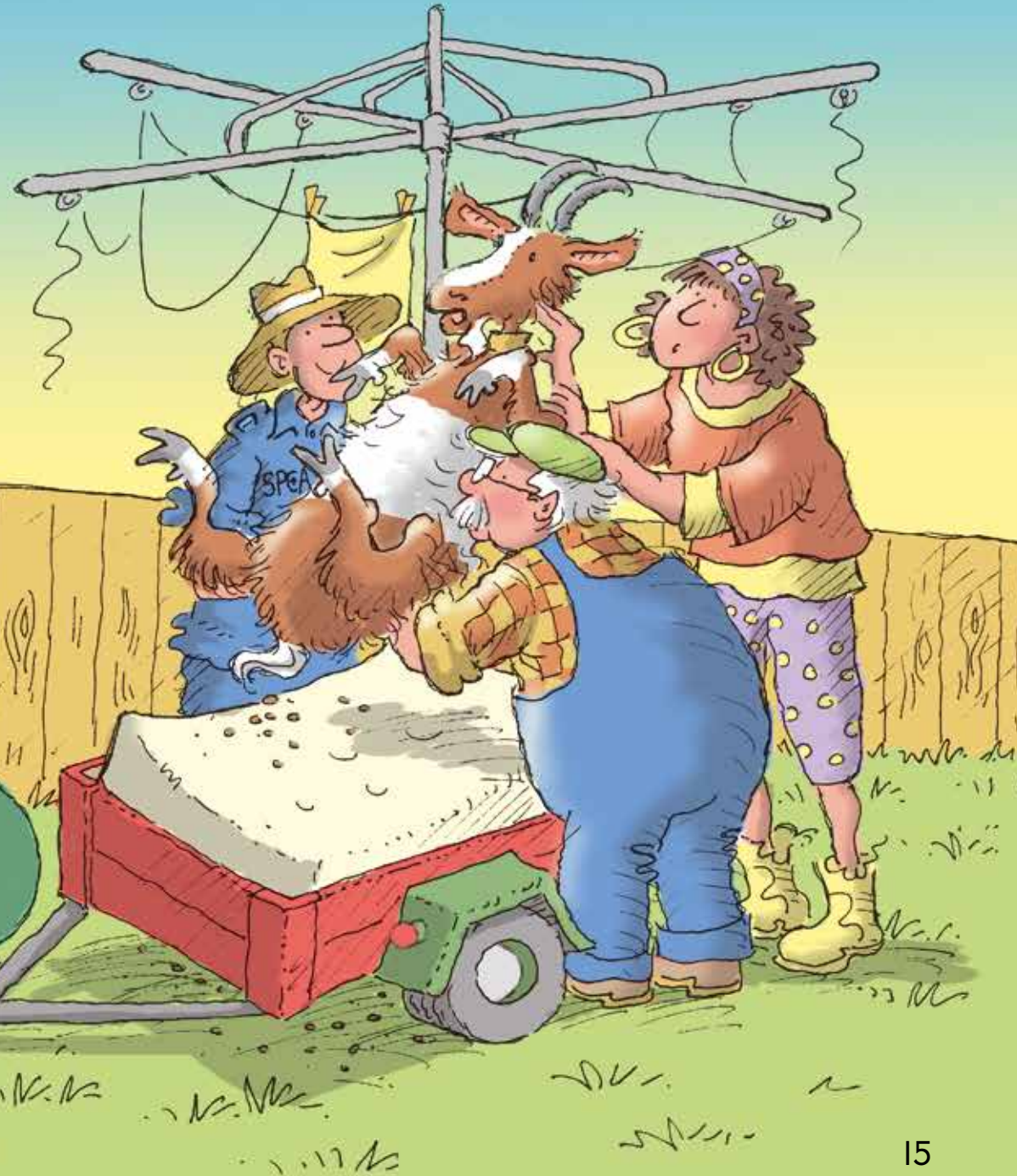

Matapu 4

E tele manu ua lavea'ia e Mr Sitone mo le SPCA ae na te lei lavea'ia lava se 'oti o tautau mai faapea i ona seu i se uaea tautau lavalava. Sa popole le tilotilo mai a Mr Pata ma Mrs Kuki. Na iloa e Mr Sitone i pulufana lanu uli iila ia e taatitia i ona autafa, o lea foi sa popole le 'oti.

Sa faaogā e Mr Sitone ma Mr Pata le taavale toso, o se faamalū tuai ma se kilipa 'oti uaea, e tatala ese ai Keli mai le uaea tautau lavalava.

Sa mafatia pea foliga o Keli a'o tuu ifo mālie o ia i lalo ma sa uumau e Mrs Kuki lona kola ne'i toe sola foi.

“Aua e te popole,” o lana tala lea ia Keli.
“Lea ua mafai ona matou tatala ese oe mai le
uaea tautau lavalava e aunoa ma se mea o
faaletonu.”

“Ae lē o faapena la o'u ofuvae laiti,” o le
tomumu lea a Mr Pata.

O ni karoti ia ua mase'i o Mrs Kuki na foliga
na faato'ato'a lelei ai Keli a'o lei toe ta'ita'ia atu
i tua o le veni a Mr Sitone.

A'o alu ese atu le van mai le ala taavale a
Mr Pata, na iloa e Keli i le auala na talanoa atu
ai Mr Sitone ia te ia, o le a lelei le tulaga o
mea uma.

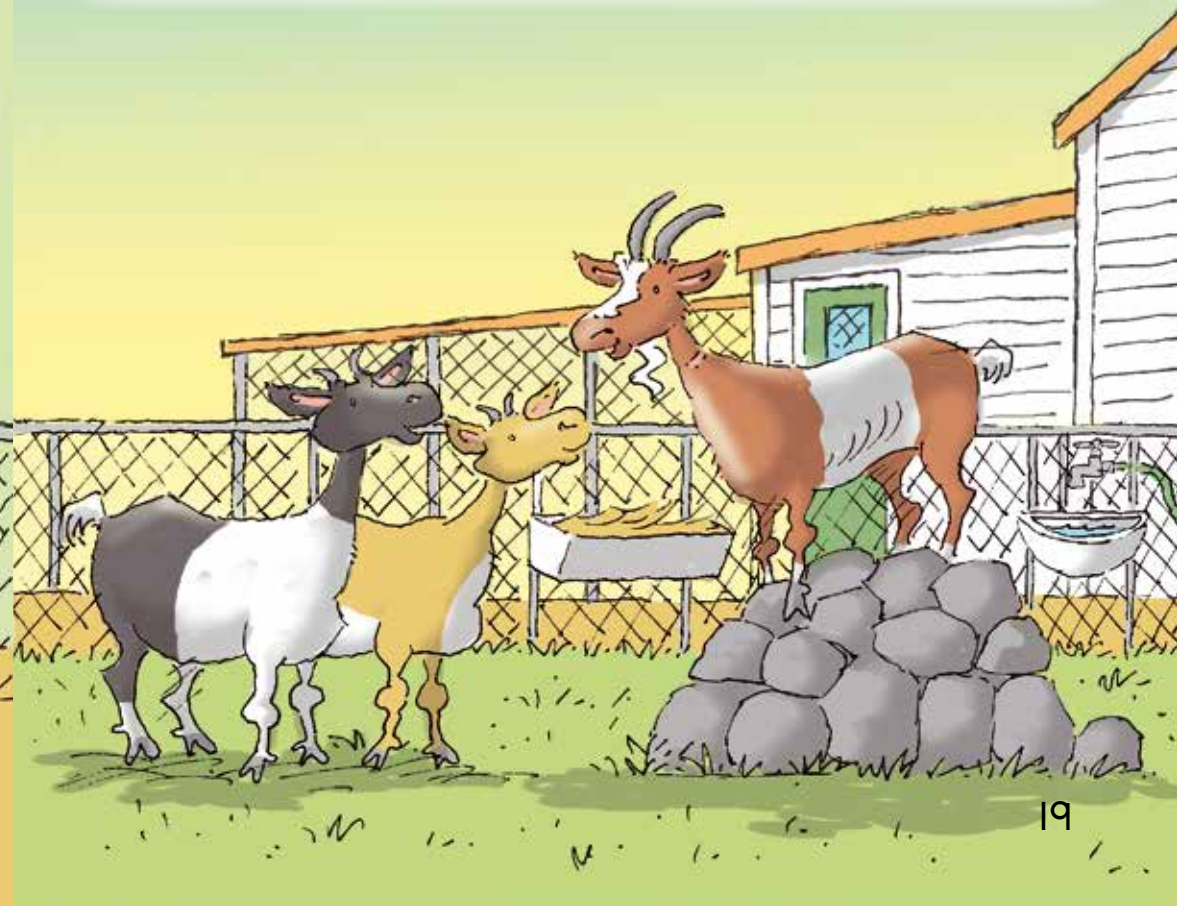
Mataupu 5

Na sa'o lava le mate a Keli. Na aveese lona filifili ma o le lelei ia o le foma'i manu na siakiina o ia, na mili e le foma'i se mea mālū i vaega o lona ua lea e mafo'efo'e. Mai le lua tausaga o 'ai pefu i le auala, o palapala ma fatu o laau matuitui sa piipii i lona tino, na 'oti uma ma selu ese mai ona fulufulu ma ua faamamā ma ta'oti foi ona atigivae.

O le taeao na sosoo ai na atili lelei lava mea ina ua toe ave Keli i le pa 'oti. E lē gata ina mamā le mutia, e fou le suavai ma iai le faaputuga alā e a'ea'e ai, ae lua foi isi 'oti sa iai.

I le mavae o ni nai aso o taaalo Keli ma ana uō fou, sa ia talotalo ia mafai ona nofomau pea i le SPCA e ui sa ia iloa e lē mafai lena mea. Sa ia vaaia tagata o omai ma filifili manu latou te aveina i o latou aiga. E iai se aso e ono tupu ai lena mea ia te ia, poo se tasi o ana uō fou.

Mataupu 6

O le aso na sosoo ai, na aumai ai e Mr Sitone se tamaloa i le pa 'oti. Na tilotilo solo le tamaloa i 'oti uma, ona toe sōsō mai lea. O Mr Pata!

Na mapu le mafaufau o Keli. Na ia iloa e lē filifilia o ia e Mr Pata, aemaise o lea faato'ā tea atu lava le mea na fai e Keli i lana pa, lona vaitaele, lana fagaga anufe, lana faatagata e leoleoina le togalaau, lona moega faalue, lana uaea tautau lavalava ma ona ofuvae laiti.

I le taimi e tasi, sa faanoanoa foi Keli ne'i te'i ua ave e Mr Pata se tasi o ana uō.

O lea na a'e ai Keli i le pito i luga o le faaputuga alā ma matamata ifo a'o fesoasoani Mr Sitone e ave ana uō e toalua i luga o le taavale toso a Mr Pata. Sa faanoanoa Keli ma ia lagona le tuua toatasi, ae vaai atu loa ua toe savali mai Mr Pata e aga'i mai i le faitotoa o le pa, o loo 'ata'ata ma savali mai agai ia te ia.

Sa 'ata'ata pea Mr Pata a'o ia aveese mai i lalo Keli ma isi 'oti mai le taavale toso ma ta'ita'i atu i lo latou pa fou lea e si'o e le pa. Sa alu atu foi iinā Mrs Kuki ma ni karoti fou mo Mr Pata e tau ai lona toe faaleleia o le pu lea sa iai i lana pa.

“O le a avea ma nofoaga o 'oti e sili ona mananaia mo maimoaga i le lalolagi,” o lana tala lea ia Kuki.

O le mea tonu foi lena na tau iai mafaufauga o Keli ma ana uō e toalua. O le fale lea sa fau i luga o le laau ua suia nei e avea ma fale e faapaolo ai 'oti ma le auala lea sa faasee ifo ai ua avea nei ma auala e fe'a'ei ai i luga.

O ogalaau ua fai ma faaputuga e fe'a'ei ai, ma ni paelo o loo faataatitia solo e mafai ona o latou suaina.

Sa tilotilo atu a'o tu Mr Pata i le isi itu o le pa ma a'oa'o ia Mrs Kuki le auala e faapa'ū ifo ai karoti i 'oti fia'aai mai lana tama'i vaalele lea e faapepepepe mai luga.

“Ua ou fiafia ua iai ni a'u 'oti e matou te auai faatasi i la'u poloketi lenei,” o lana tala lea.

“Faatoa tele lenei o so'u fiafia talu mai aso o lo'u laitiiti.”

Na vaai mai Mrs Kuki o loo tilotilo i luga Keli. Sa foliga mai o loo luelue lona ulu e pei e ioe atu.

Tausiga o 'Oti

- E manaomia e 'oti se fale e malu ai mai le timu ma le mālūlū, ma e manaomia lava ona nonofo latalata i se vao lauusi. Lona uiga e tatau ona mafai ona fesiita'i solo o latou fale. O le mafuaaga tāua lava e tatau ai ona lelei se fale e faamalumu ai, ona e lē taitai manana'o 'oti e susū o latou tino!
- E fiafa tele 'oti e feofea'i solo, lona uiga e 'aai i soo se vao, laulaau, laau ma vaovao. E pei lava 'oti o tatou, e mananao ina ia fou ma mamā a latou meaai ma vai. E iai nisi laau e oona pe a 'aai ai 'oti, e tatau la ona saili poo ā tonu na laau ona lia'i ese uma lea mai lau pa a'o lei aumaia ni au 'oti e tausi.
- E lē tatau ona nonoaina 'oti auā e iu ina ta'ata'ai ma faamanu'alia ai. E mafai foi ona mafo'efo'e ai o latou ua pe a oloia soo i fusi ia e fusi ai ua.
- O 'oti o ni manu e tataa faatasi. E mananao e ola faatasitasi ma isi 'oti.
- E faitatala foi 'oti. E mananao e fia iloa atu nisi mea fou, aemaise lava e faaogā ai o latou gutu. E tatau ona malosi lelei le pa o loo tuu ai, ma ia iai ni mea mananaia e tuu ai totonu e fepeei solo ai. E femitai tele 'oti pe afai o tilotilo mai tagata ia latou.
- E fiafia 'oti pe a iai ni mea e fepuna ai i luga, ma e mafai foi ona fe'a'ei i luga o laau!

**Asiasi i le kids.spcaeducation.org.nz e te iloa atili ai isi
mea e uiga i le tausiga o 'oti**

Garry the Goat's Escape

© 2017 Society for the Prevention of Cruelty to Animals Education, Auckland, New Zealand

Published by Wendy Pye Publishing Limited for SPCA Education

Text by John Carr

Illustrations by Philip Webb

This Samoan edition published 2019

ISBN: 978-1-98-857821-7

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publishers.

Distributed in New Zealand by The SPCA

3047 Great North Road, New Lynn, Auckland 0640, New Zealand